

ER - REZZAK

Er-Rezzak, Allah zül-celâl'in esma-i ilâhîsinden bir ism-i şerifleridir.

El-Mukît ismiyle eşanlamlı gibi görünse de bazı farklılıkları vardır. El-Mukît ism-i şerifi canlıların gıdasını veren anlamına gelir ki, 'ikate' denir, ikate gıda vermek demektir.

Er-Rezzak ise daha şümüllü olup hem gıda hem de her çeşit ihtiyacını halk edendir. Rızık yalnız yiyip içilecek şeylerden ibaret değildir. Kendisinden faydalanılan her şeye rızık denir. Rızık zahiri ve manevi olmak üzere ikiye ayrılır.

Zahiri rızıklar; yiyecek, içecek, giyilecek, kullanılacak eşya, para, mücevherat, mülk, servet hatta insanın vücudunun çalışma kudreti, bilgisi, çoluk çocuğu hep bu kısma girer. Alah Teâlâ insanlara eşyanın hassalarını, tabiat kanunlarını ve pek çok çeşitli rızık membalarını, onlardan yararlanma yollarını çeşitli sebeplerle öğretmiş, istifademize sunmuştur. Mesela yeşil ağaçtan bir taraftan meyvesiyle rızıklandırırken, o ağaçtan ateş çıkartmak suretiyle de rızıklandırır, mobilya ondan imal edilir, onun altında gölgelenilir. Benzer pek çok misaller vardır ki, görünüşte tek bir rızık gibi görünür, fakat çeşit çeşit rızık olarak karşımıza çıkar. Toprağa baktığımızda müşahede ediyoruz ki, o kara toprak envai çeşit taamlara analık yaparken, bitirdiği rızıkla beslediği canlılara da kabir olup, her canlıyı bağına basıyor. Eğer toprağa gömülmeseydi ve toprakta ayrıştırılmazaydı, bunca canlınin cenazesıyla dünya yaşanması imkânsız hale gelirdi. Ve daha pek çok nevi rızıklar o topraktan neşet ediyor. Bunca insanların yararına sunulan madenler, petrol, su kaynakları vs. ki rızık içinde ayrı ayrı rızıklardır.

Kâinatta hiç lüzumsuz bir şey yoktur ve kâinattaki her şey bir hazinedir. Yeter ki insan aklını çalıştırsın da iman, irfan gözü ile kâinatı ve içindekileri değerlendirip hikmet-i hilkatini araştırsın, Allahü Zülcelâl'in gizli hazinelerini keşfetsin ve O'nun insanlara sunduğu nimetlerden faydalansın.

Günümüzde yeni keşfedilen çeşitli rızıklara şahit oluyoruz ki, hepsini halk eden Allah'tır (c.c). Bunların başında elektrik gelmektedir ki, muazzam bir rızıktır insan için. Petrolün ise ne denli faydalı olduğu malumdur, teknoloji ilerledikçe icad edilen her şey Mevlâ'nın kullarına ihsan ettiği bir rızıktır.

يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَفَعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَ
وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. Ve "Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın, Sen yücesin, bizi ateşin azabından koru." derler."¹ Bu ayet-i celile tabiatıta gizli olan bu hazineler üzerine dikkatleri çekiyor. Şu halde tabiatıta yaratılmış her şeyi incelemek ve ondaki hassalardan faydalanmak icab eder. Maddi rızıklar yaratılıştan saftır, temizdir. Allahü Teâlâ da her bir rızıkı kulların istifadelerine sunmuştur fakat ne yazık ki insan eli bu temiz rızıkları zaman zaman kirletiyor. İnsan, faydasına sunulan pek çok rızıkı zararlı hale getiriyor. Maddi manevi pek çok faydası olacakken maddi manevi pek çok zararlara sebebiyet verdiriyor. Maddi rızıkları suistimal edip bu rızıklarla günah işleyenlere Allah şöyle buyuracak:

"İşte onların, kazanmakta oldukları (günahlar) yüzünden varacakları yer, ateştir!"²

Manevi rızıkların kaynağı ise semavi kitaplardır. Fakat bugün dünyada hiçbir harfi değişmeyen ve indirildiği gibi aslını muhafaza eden tek kitap Kur'an-ı Kerîm'dir. Diğer kitaplar maalesef insanlar eliyle kirletilmiş, aslını kaybetmiştir. Bu sebeptendir ki Kur'an'ın dışındaki kitaplarda manevi rızık aramak muhaldir.

Manevi rızık Kur'an'dır ve Kur'an'da bildirilen emirler, ibadet-i taatlerdir. İnsanın maddi rızıkını elde etmek için nasıl ki sebeplere tevessül etmesi gerekiyorsa, manevi rızıkını elde etmek için de Kur'an'a müracaat etmesi gerekir ki manevi rızık sırları, yolları Kur'an'da bildirilmiştir. Efendimiz (s.a.v) de halî, kalî, fiilî manevi rızıklanma yollarını öğretmiştir. Nasıl zahiri rızık araştırıldıkça kâinattaki pek çok rızıklar tespit ediliyor, gizli hazineler keşfediliyor ise, Kur'an'a müracaat edilip gayret edildikçe pek çok manevi rızıklar elde edilecektir.

¹ Al-i İmran:191

² Yunus:8

İnsanın din yolunda, Efendimiz'in (s.a.v) açtığı nurlu yolda ilerlemesindeki ciddiyeti, sadakati, gayreti nisbetinde, ona zahir ilim, batın ilim, ilm-i ledün, ilhamlar, varidat gibi pek çok yollardan rızıklar gelir. Rezzak-ı hakiki, kerem sahibi, El-Alîm olan Allah (c.c.) o kuluna önce ilim rızkı, sonra amel-i salih rızkı ve bir çok manevi rızıklar yağdırır ki, bunların zahiri hiçbir rızıkla kıyası mümkün değildir. Yüce Mevlâ, kulun imanını kemale erdirip, onu insan-ı kâmil ufkuna ulaştıran bu tür rızkı yolunda samimi, azimli, sadakatli, teslimiyeti kuvvetli, itaatli, edepli, Hak yolda gayretli, adaletli, ehl-i ilim, ehl-i hikmet, ehl-i feraset ve ehl-i takva kullarına bahşeder. Onlara ibadet-i taat, zikir, şükür, tefekkür, ahlâk-ı hasene sahibi olma, sıfatullahla sıfatlanma, esma-i hüsna'nın tecelliyatına mazhariyet, sünnet-i seniyyeye ittiba, başta Habibullah olmakla beraber bütün peygamberleri ve tüm Hak dostlarını sevme, Allah'ın yaratıp değer verdiklerini sevme, O'nun sevdiği amelleri sevme velhasıl Allah'ın rızasına mazhar olacak birçok nimetler bahşedilir. Tabi ki bu tür rızıklarla rızıklanan bahtiyar kulun ukbası da ayrı bir rızık yurdu ki oradaki rızıkları hakkıyla anlayıp anlatmak imkânsızdır. Yüce Mevlâ bazı ayetlerde oranın rızıklarından bir nebze bahsetmişse de bazı ayetlerde tahayyül edemeyeceğimizi buyurup kesmiştir. Bu sınırlı akıl ve idrak ile o sınırsız âleme ait sınırsız rızıklar muhakkak ki tam olarak tahayyül edilip idrak edilemez.

Dileriz Mevlâ'dan hem zahir, hem batın, bilhassa batın rızıklardan bol bol ihsan eyleyip ukbamızı da rızıklandırırsın. Âmin.

"Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin, eğer siz yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız O'na şükredin." ³

"(Onlara denir ki:) Geçmiş günlerde işlediklerinize (iyi amellerinize) karşılık, afiyetle yiyin, için." ⁴

Bir hadis-i kudsîde Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor:

"Salih kullarıma, gözün görmediği, kulağın işitmediği ve beşerin kalbine dahi gelmeyen şeyler hazırladım." ⁵

İç âleminde derinleştikçe derinleşen, gafletten uzak ve her an Cenab-ı Hakk'ın huzurunda hazır olma havası içerisinde hayatını devam ettiren muhabbet fedailerini ki, bunların rızıkları olan bu hallerin de mükâfatı gözlerin görmediği, kulakların işitmediği nimetler cinsinden verilecektir. Kur'an-ı Kerîm ve hadis-i şeriflerden, hadis-i kudsîlerden açıkça anlaşılan o ki, "kainatı sizin için, sizi da bana kulluk etmeniz için yarattım" buyuran Cenab-ı Hakk, yarattığı bunca rızık kullarının faydasına sunarken, bu rızıkları boşuna yaratmadığını, insanı sebepsiz yaratmadığını hatırlatarak bu fani dünyanın ardında ebed yurdu olduğunu bildirmiştir. Bu dünyada verilen rızıkları O'nun bildirdiği şekilde kullanıp maddi manevi rızıkları ukba rızıklarına kavuşmaya vesile eylemiştir. Dileriz Mevlâ'mızdan, bizi cennet rızıkları ile serfiraz eylesin.

³ Bakara:172

⁴ Hakk:24

⁵ Tâc Terc. 5 / 726.(1127),Müslim. 3 / 2174.(2824-2825),İbni Mâce. 2 / 1447.(4328)Tirmizi.4 / 671.